

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรมเกิดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ โดยร่วมกันมองสภาพปัญหาจากการประกอบอาชีพ การร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา และค้นหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัย (JSA) จากนั้นได้มีการกำหนดกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อนำไปสู่รูปแบบการป้องกันอันตรายจากงานหัตถกรรม สำหรับการอบรมให้ความรู้กับกลุ่มอาชีพนั้น จะให้ความรู้ในเรื่องอันตรายจากการทำงานในประเด็นที่เป็นปัญหาจริง ได้แก่ อันตรายจากเครื่องจักร เครื่องมือกลต่างๆ หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน เรื่องอันตรายจากสารเคมีสารระเหย การเข้าสู่ร่างกายของสารเคมี ไปสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตราย และผู้ประกอบอาชีพมีความต้องทราบถึงวิธีการในการป้องกันอันตรายจากการทำงาน โดยเนื้อหาแท้จริงคือการป้องกันการเจ็บป่วย การปวดกล้ามเนื้อตามอวัยวะต่างๆ ของร่างกายซึ่งเป็นการเจ็บป่วยที่เคยเป็นหรือกำลังเป็น มากกว่าอันตรายจากสารเคมีที่เห็นผลไม่ชัดเจน และหลังจากนั้นนักวิจัยได้เข้าไปประเมินผลการดำเนินงานในการปรับปรุงการแก้ไขปัญหาด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยของผู้ประกอบอาชีพเป็นระยะๆ โดยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม พูดคุยซักถามเชิงลึก จากบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน และจากการจัดการสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งได้ข้อมูลดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการดำเนินงานกลุ่มหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลอง

กลุ่มหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลอง ส่วนใหญ่จะมีการทำงานลักษณะที่รวมกลุ่มกันทำในบ้านของผู้นำกลุ่ม แต่มีงานบางอย่างที่ต่างคนต่างทำกันมาเองจากที่บ้าน แล้วส่งมาทำต่อที่กลุ่ม ในการประชุมร่วมกันเพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น มีกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมประชุมครบตามจำนวนทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครอบคลุมลักษณะงานและทราบถึงปัญหาทั้งหมด

จากการค้นหาปัญหาร่วมกันของกลุ่มนั้น โดยทั่วไปจะมีปัญหาจากท่าทางในการทำงานที่ไม่เหมาะสม การทำงานที่มีการใช้กล้ามเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่งโดยเฉพาะที่มีการทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน จนเกิดอาการเจ็บปวดด้วยอาการปวดต้นคอ ปวดไหล่ ปวดหลัง ปวดแขน ปวดเอว ปวดเข่า ปวดขา ปวดเมื่อยทั้งตัว แสบตา ปวดตา ตาพร่า คันที่ผิวหนัง เจ็บแสบจมูก ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย โดยเฉพาะอาการปวดหลัง อาการปวดตา และปวดเอว จะมีความถี่ในการเกิดมากกว่าอาการอื่นๆ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้ประกอบอาชีพมากกว่าครึ่ง เคยประสบอุบัติเหตุจนเกิดการบาดเจ็บกับตัวเอง คือ หกล้ม วัตถุกระเด็นเข้าตา โดนของมีคมบาด ไฟดูด สารเคมีกระเด็นใส่ และถูกกระแทกจากของแข็ง โดยเฉพาะการบาดเจ็บในลักษณะวัตถุกระเด็นเข้าตานั้นเกิดขึ้นเป็นประจำทุกสัปดาห์ ส่วนการบาดเจ็บจากโดนของมีคม

บาดเจ็บ และถูกระแทกจากของแข็ง มีความถี่ในการเกิดประจำทุกเดือน โดยที่อาการเจ็บป่วยของร่างกาย และการบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่แล้วอยู่ในขั้นที่ไม่รุนแรง นอกจากนี้ยังมีปัญหา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยพื้นที่การทำงานส่วนใหญ่แสงสว่างไม่เพียงพอ และในบางกิจกรรมการทำงานมีเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐาน

วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันของกลุ่มนั้น เห็นว่างานประเภทนี้มีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำ ในสถานที่ทำงานเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะที่ไม่ต่างกัน การปรับปรุงสถานที่ทำงานจึงสามารถทำได้ง่าย และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ส่วนงานที่น่ากลับไปทำที่บ้านเห็นว่าควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติมในลักษณะงานที่แตกต่างกันจากงานที่ทำในกลุ่ม ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มล้าวนเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ที่อาจจะทำได้ยากแต่สามารถทำได้ โดยต้องใช้ระยะเวลา และกลุ่มผู้วิจัยจะต้องคอยติดตามอย่างต่อเนื่องจนพฤติกรรมดังกล่าวได้รับการเปลี่ยนแปลง จะเห็นว่าปัญหาที่พบเกือบทั้งหมดจะเป็นปัญหาการเจ็บป่วยที่เกิดจากอาการปวดตามอวัยวะของร่างกายที่มีการทำงานติดต่อกันนานๆ แนวทางแก้ไขนั้นผู้ประกอบการอาชีพจะต้องได้รับความรู้ โดยการอบรมในเรื่องท่าทางการทำงานที่เหมาะสมในหน้างานจริงๆ การปรับปรุงช่วงพักระหว่างงาน และการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกายจะสามารถป้องกันอันตรายจากการเจ็บป่วย ปวดเมื่อยจากการทำงานได้

ส่วนด้านสภาพการทำงานที่เป็นปัญหาอยู่นั้น 1. แสงสว่างที่ไม่เพียงพอ ควรมีการปรับปรุงให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน อาจจะดำเนินการได้ คือ การติดตั้งหลอดไฟเพิ่มเติม การเพิ่มกำลังของหลอดไฟ หรือการต่อกันโคมของหลอดไฟให้ต่ำลงมาใกล้กับบริเวณที่ปฏิบัติงาน แต่การดำเนินการต่างๆ ตามที่กล่าวมานั้นอาจจะเกิดปัญหาเรื่องความร้อนตามมาจึงต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย 2. เสียงดังเกินเกณฑ์มาตรฐาน ในกิจกรรมงานตัดตามแบบ และงานขัด ด้วยเสียงที่ดังนั้นมาจากการที่เครื่องจักร สัมผัสกับวัสดุ จึงไม่สามารถลดเสียงให้ต่ำลงได้และเสียงเกินมาตรฐานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นในการแก้ปัญหาควรมีการบำรุงรักษาเครื่องจักรทุกครั้งหลังการใช้งาน ควรแยกกิจกรรมดังกล่าวออกจากกิจกรรมอื่นๆ เพื่อป้องกันผลกระทบกับบุคคลในกิจกรรมอื่นๆ และควรให้ผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรมที่มีเสียงดังนี้สวมใส่อุปกรณ์อุดหูหรือครอบหู นอกจากนั้นควรใช้เวลาในกิจกรรมนี้ไม่ควรเกิน 6 ชม. ติดต่อกัน

5.1.2 ผลการดำเนินงานกลุ่มหัตถกรรมเรือจำลอง

กลุ่มหัตถกรรมเรือจำลอง จะมีการทำงานลักษณะที่รวมกลุ่มกันทำในบ้านของผู้นำกลุ่ม ในการประชุมร่วมกันเพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น มีกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมประชุมครบตามจำนวนทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครอบคลุมลักษณะงานและทราบถึงปัญหาทั้งหมด

จากการค้นหาปัญหาร่วมกันของกลุ่มนั้น โดยทั่วไปจะมีปัญหาจากท่าทางในการทำงานที่ไม่เหมาะสม การทำงานที่มีการใช้กล้ามเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่งโดยเฉพาะที่มีการทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานจนเกิดอาการเจ็บป่วยด้วยอาการปวดต้นคอ ปวดไหล่ ปวดหลัง ปวดแขน ปวดเอว ปวดเข่า ปวดขา ปวดเมื่อยทั้งตัว แสบตา ปวดตา ตาพร่า คันที่ผิวหนัง เจ็บแสบจุก ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย โดยเฉพาะอาการ

อาการปวดเอว อาการปวดไหล่ ตาพร่า และปวดต้นคอ จะมีความถี่ในการเกิดมากกว่าอาการอื่นๆ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้ประกอบอาชีพมากกว่าครึ่ง เคยประสบอุบัติเหตุจนเกิดการบาดเจ็บกับตัวเอง คือ กระเด็นเข้าตา โดนของมีคมบาด ไฟดูด สารเคมีกระเด็นใส่ และถูกกระแทกจากของแข็ง โดยเฉพาะการบาดเจ็บในลักษณะวัตถุกระเด็นเข้าตาและสารเคมีกระเด็นนั้น เกิดขึ้นเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยที่อาการเจ็บป่วยของร่างกายและการบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอยู่ในขั้นที่ไม่รุนแรงถึงรุนแรงมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยพื้นที่การทำงานส่วนใหญ่ แสงสว่างไม่เพียงพอ และในบางกิจกรรมการทำงานมีเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐาน

วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันของกลุ่มนั้น เห็นว่างานประเภทนี้มีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำ ในสถานที่ทำงานเดียวกันทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะที่ไม่ต่างกัน การปรับปรุงสถานที่ทำงานจึงสามารถทำได้ง่าย และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มล้วนเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่อาจจะทำได้ยากแต่สามารถทำได้ โดยต้องใช้เวลาและกลุ่มผู้วิจัยจะต้องคอยติดตามอย่างต่อเนื่อง จนพฤติกรรมดังกล่าวได้รับการเปลี่ยนแปลง จะเห็นว่าปัญหาที่พบเกือบทั้งหมดจะเป็นปัญหาการเจ็บป่วยที่เกิดจากอาการปวดตามอวัยวะของร่างกายที่มีการทำงานติดต่อกันนานๆ แนวทางแก้ไขนั้นผู้ประกอบอาชีพจะต้องได้รับความรู้โดยการอบรมในเรื่องท่าทางการทำงานที่เหมาะสมในหน้างานจริงๆ การปรับปรุงช่วงพักระหว่างงาน และการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกายจะสามารถป้องกันอันตรายจากการเจ็บป่วย ปวดเมื่อยจากการทำงานได้

ส่วนด้านสภาพการทำงานที่เป็นปัญหาอยู่นั้นมีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มอาชีพหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลอง ดังนั้นการแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของงานหัตถกรรมเรือจำลองจึงสามารถนำเอาวิธีการแก้ปัญหาจากงานหัตถกรรมบ้านทรงไทยมาใช้แก้ปัญหาในลักษณะเดียวกันได้เช่นกัน

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพงานหัตถกรรมทั้ง 2 กลุ่มหัตถกรรม หลังจากที่ผ่านมาขั้นตอนการมองสภาพปัญหาจากการประกอบอาชีพร่วมกัน การวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัย และการหามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามาสภาพที่เกิดขึ้นจากการทำงานโดยที่เข้าไปติดตาม สังเกตการณ์ และการพูดคุยอย่างเจาะลึกในปัญหา รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะในบางเรื่องเพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงในทางที่ดีขึ้นพบว่าผู้ประกอบอาชีพแต่ละกลุ่มจะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยจากการทำงานในทางที่ดีขึ้น ดังนี้

5.2.1 กลุ่มหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลอง ผู้ที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมส่วนใหญ่จะเป็นชายมากกว่าผู้หญิง โดยเป็นเพราะผู้ชายส่วนใหญ่มักเป็นหัวหน้าครอบครัว ได้มีการฝึกฝนงานช่างฝีมือประเภทต่างๆ ไว้เพื่อให้อาชีพสามารถทำงานได้หลากหลายจึงมีความสามารถในงานหัตถกรรมดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่

เนื่องจากท่าทางในการทำงานที่ไม่เหมาะสม การทำงานมีการใช้กล้ามเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะที่มีการทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน และด้วยที่ผู้ประกอบอาชีพที่มีอาการปวดเมื่อยตามร่างกายส่วนใหญ่อายุมาก (40 ปีขึ้นไป) จึงทำให้เกิดอาการได้มากกว่าคนอายุน้อยๆ จึงเกิดอาการเจ็บป่วยด้วยอาการปวดต้นคอ ปวดไหล่ ปวดหลัง ปวดแขน ปวดเอว ปวดเข่า ปวดขา ปวดเมื่อยทั้งตัว แสบตา ปวดตา ตาพร่า คันที่ผิวหนัง เจ็บแสบจุก ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย โดยเฉพาะอาการปวดหลัง อาการปวดตา และปวดเอวที่มีความถี่ในการเกิดมากกว่าอาการอื่นๆ เนื่องจากการนั่งทำงานตามความสะดวกส่วนใหญ่จะนั่งกับพื้นเมื่อนั่งนานๆ หลังก็จะงอ ในบางครั้งงานที่เร่งรีบจึงไม่ได้มีโอกาสขยับตัวได้มากพอ และจะต้องเพ่งสายตากับการประกอบชิ้นงาน การขัด การเก็บรายละเอียด การตรวจสอบคุณภาพงาน ในสภาพแวดล้อมแสงที่ความสว่างไม่เพียงพอ จึงเป็นต้นเหตุของอาการปวดหลัง อาการปวดตา และปวดเอว

นอกจากนี้ลักษณะกิจกรรมต่างๆ ของงานนั้น มีเศษไม้ เศษผงกระเด็น มีการวางวัสดุดิบ และผลิตภัณฑ์เกะกะ มีกลิ่นของสารระเหย กลิ่นสี การใช้เครื่องมือไฟฟ้าที่สายไฟไม่มีปลั๊ก (เวลาใช้จะใช้สายทองแดงสอดเข้าเต้ารับ) หรือไม่มีการต่อสายดิน เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุของการเกิดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุของผู้ประกอบอาชีพมากกว่าครึ่ง คือ หกล้ม วัสดุกระเด็นเข้าตา โดนของมีคมบาด ไฟดูด สารเคมีกระเด็นใส่ และถูกกระแทกจากของแข็ง โดยเฉพาะการบาดเจ็บในลักษณะวัสดุกระเด็นเข้าตานั้นเกิดขึ้นเป็นประจำทุกสัปดาห์นั้นเป็นเพราะการปฏิบัติงานด้วยความเคยชิน ประมาท ซึ่งจะพบได้ในกิจกรรมการเตรียมวัสดุดิบ และการตัดตามแบบเพราะจะมีการตัดด้วยเลื่อยไฟฟ้า หรือเลื่อยวงเดือน และกิจกรรมการขัดที่ต้องใช้เครื่องขัดไฟฟ้า ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน ส่วนการบาดเจ็บจากโดนของมีคมบาด และถูกกระแทกจากของแข็ง ที่มีความถี่ในการเกิดประจำทุกเดือน เป็นเพราะการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้เครื่องมือมีคม ใช้ด้วยความรวดเร็ว ใช้แรงในการกดสูงจึงระวังไม่ทัน หรือเกิดจากการตกหล่นของวัสดุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงาน กิจกรรมเหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันทุกครั้งที่ปฏิบัติงานเช่นกัน ซึ่งอุปกรณ์ในการป้องกันการบาดเจ็บที่ต้องใช้ในงานหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลอง ได้แก่ แวนตานิรภัย แวนขยาย ลูกมือ หน้ากากป้องกันฝุ่นละออง และรองเท้านิรภัย เป็นต้น และจากปัญหาและสาเหตุดังกล่าว เมื่อนำผลการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัย มาสร้างเป็นรูปแบบการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัย และให้ผู้ประกอบอาชีพได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติแล้วนั้นจึงสามารถนำเสนอผลของการเรียนรู้ได้ดังนี้

5.2.1.1 ด้านขั้นตอนการทำงาน

- 1) งานเตรียมวัสดุและงานตัดตามแบบ เจ้าของกิจการได้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานของกิจกรรมอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเศษวัสดุ และผู้ปฏิบัติงานได้จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ และตรวจเช็คให้ปลอดภัยจนพร้อมใช้งาน ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายพบว่า บางอย่างได้มีการซื้อมาใช้งาน คือ แวนตานิรภัย ปลั๊กอุดหู และลูกมือ ส่วนหน้ากากป้องกันฝุ่นแต่ละคนจะประยุกต์ใช้ผ้าที่นำมาจากบ้านใช้แทน ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาบริหารไหล่ เอว ขาในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จ

เรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมตรวจเช็คจนเรียบร้อย ก่อนเก็บเครื่องมือ

2) งานออกแบบ เจ้าของกิจการไม่สามารถเตรียมโต๊ะงานใหม่ให้เหมาะสมกับงาน ออกแบบได้เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูง จึงประยุกต์โต๊ะเก่าที่เคยใช้ให้ได้ระดับที่เหมาะสมแทน โดยใช้เบาะรองนั่งเสริมให้ได้ระดับของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งปรุงปรุงเรื่องแสงสว่างให้เหมาะสม เมื่อผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานได้ประมาณ 2 ชั่วโมง มีการพักโดยการออกมาบริหารไหล่ เอว ขา คอ เมื่อปฏิบัติงานเสร็จแล้ว ก็จัดเก็บโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ อย่างเรียบร้อย

3) งานประกอบ เจ้าของกิจการไม่สามารถเตรียมโต๊ะงานเหมาะสมกับงาน ประกอบได้ จึงประยุกต์โต๊ะเก่าที่เคยใช้ให้ได้ระดับที่เหมาะสมแทน โดยใช้เบาะรองนั่งเสริมให้ได้ระดับของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งปรุงปรุงเรื่องแสงสว่างให้เหมาะสม ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบว่า มีการใช้ แวนตานิริภัย แวนขยาย ถุงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันฝุ่น ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาบริหารไหล่ เอว ขาในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมตรวจเช็คจนเรียบร้อย ก่อนเก็บเครื่องมือ

4) งานเก็บรายละเอียด ผู้ประกอบการจะลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนลงโดยการรวมงานเก็บรายละเอียดขั้น 1 และงานเก็บรายละเอียดขั้น 2 ไว้ด้วยกันเพราะงานหัตถกรรมนั้นในระหว่างทำจะมีการตรวจสอบความเรียบร้อย ความสวยงามอยู่ทุกขั้นตอนอยู่แล้วจึงไม่มีความจำเป็นต้องเก็บรายละเอียดหลายครั้ง ก่อนผู้ปฏิบัติงานเตรียมชิ้นงานไว้พร้อม รวมถึงอุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ที่ต้องใช้ในการปรับปรุง แกะไข หรือซ่อมแซมชิ้นงาน ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบว่า มีการใช้ แวนตานิริภัย ถุงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันฝุ่น ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาบริหารไหล่ เอว ขาในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมตรวจเช็คจนเรียบร้อย ก่อนเก็บเครื่องมือ

5) งานขัด เจ้าของกิจการได้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานของกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเศษวัสดุ และผู้ปฏิบัติงานได้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ และตรวจเช็คให้ปลอดภัยจนพร้อมใช้งาน ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบว่า มีการใช้ แวนตานิริภัย ถุงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันฝุ่น ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาบริหารไหล่ เอว ขาในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมตรวจเช็คจนเรียบร้อย ก่อนเก็บเครื่องมือ

6) งานเคลือบ/งานสี เจ้าของกิจการได้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานของกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นสัดส่วน โดยใช้พื้นที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ผู้ปฏิบัติงานได้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบว่า มีการใช้ แวนตานิริภัย ถุงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันกลิ่น

ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาบริหารไหล่ เอว ขาในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมทั้งแยกทิ้งภาชนะบรรจุจากขยะทั่วไปก่อนเก็บเครื่องมือ

5.2.1.2 ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านสภาพการทำงานที่เป็นปัญหาอยู่ในเกณฑ์เป็นอันตราย หรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพนั้น ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้ประกอบอาชีพ คือ

1) กรณีแสงสว่างที่ไม่เพียงพอ ได้มีการปรับปรุงให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยการติดตั้งหลอดไฟเพิ่มเติมในบางจุด (ใช้โคมไฟชนิดปรับระดับ ตำแหน่ง และเคลื่อนย้ายได้) การเพิ่มกำลังของหลอดไฟในบางจุด ซึ่งมาตรฐานแสงสว่างของงานหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลองกำหนดไว้ที่ 300 ลักซ์ งานหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลองตรวจวัดได้ 320-410 ลักซ์ แสงสว่างจึงเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จึงสามารถช่วยป้องกันอาการเจ็บป่วยจากปัญหาทางสายตาในอนาคต (ปัญหาสายตาที่มีสาเหตุมาจากการเพ่งสายตามองวัตถุเป็นเวลานาน) นอกจากนี้ยังจะป้องกันอันตรายจากเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ได้อีกด้วย

2) กรณีเสียงดังเกินเกณฑ์มาตรฐาน ในกิจกรรมงานตัดตามแบบ และงานขัด ด้วยเสียงที่ดังนั้นมาจากการที่เครื่องจักร สัมผัสกับวัสดุจึงเป็นเรื่องยากที่จะลดเสียงให้ต่ำลงได้ และเสียงเกินมาตรฐานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นในการแก้ปัญหาได้มีการบำรุงรักษาเครื่องจักรทุกครั้งหลังการใช้งานก็สามารถลดเสียงลงได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น จึงแยกกิจกรรมดังกล่าวออกจากกิจกรรมอื่นๆ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อบุคคลในกิจกรรมอื่นๆ และให้ผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรมที่มีเสียงดังนี้สวมใส่อุปกรณ์อุดหู ซึ่งอุปกรณ์นี้สามารถลดเสียงได้ 10-15 เดซิเบล ทำให้ปลอดภัยกับผู้ปฏิบัติงานและบุคคลอื่นๆ นอกจากนี้ผู้ประกอบอาชีพได้ลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานกับเสียงดังลงเหลือเพียงไม่เกิน 6 ชม. ต่อครั้งเท่านั้น

5.2.2 กลุ่มหัตถกรรมเรือจำลอง ผู้ที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมส่วนใหญ่จะเป็นชายมากกว่าผู้หญิง เช่นเดียวกับกลุ่มหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลอง โดยเป็นเพราะผู้ชายส่วนใหญ่มักเป็นหัวหน้าครอบครัว ได้มีการฝึกฝนงานช่างฝีมือประเภทต่างๆ ไว้เพื่อให้สามารถทำงานได้หลากหลายจึงมีความสามารถในงานหัตถกรรมดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่เนื่องจากท่าทางในการทำงานที่ไม่เหมาะสม การทำงานมีการใช้กล้ามเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะที่มีการทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน และด้วยที่ผู้ประกอบอาชีพที่มีอาการปวดเมื่อยตามร่างกายส่วนใหญ่อายุมากขึ้น โดยอายุกระจายตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป จึงทำให้เกิดอาการได้มากกว่าคนอายุน้อยๆ จึงเกิดอาการเจ็บป่วยด้วยอาการปวดต้นคอ ปวดไหล่ ปวดหลัง ปวดแขน ปวดเอว ปวดเข่า ปวดขา ปวดเมื่อยทั้งตัว แสบตา ปวดตา ตาพร่า คันที่ผิวหนัง เจ็บแสบจมูก ปวดศีรษะอ่อนเพลีย โดยเฉพาะอาการปวดเอว อาการปวดไหล่ ตาพร่า และปวดต้นคอ ที่มีความถี่ในการเกิดมากกว่าอาการอื่นๆ เนื่องจากการนั่งทำงานตามความสะดวกส่วนใหญ่จะนั่งกับพื้น เมื่อนั่งนานๆ หลังก็จะงอ ในบางครั้งงานที่เร่งรีบจึงไม่ได้มีโอกาสขยับตัวได้มากพอ และจะต้องเพ่งสายตากับการประกอบชิ้นงานที่บางชิ้นนั้นมีขนาดเล็กมาก การเก็บรายละเอียด การตรวจสอบคุณภาพงาน ยิ่งในสภาพแวดล้อมแสงที่ความสว่างไม่เพียงพอ จึงเป็นต้นเหตุของอาการปวดเอว อาการปวดไหล่ ตาพร่า และปวดต้นคอ ดังกล่าว

นอกจากนี้ลักษณะกิจกรรมต่างๆ ของงานนั้น มีเศษไม้ เศษผงกระเด็น มีการวางวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์เกะกะ มีกลิ่นของสารระเหย กลิ่นสี การใช้เครื่องมือไฟฟ้าที่สายไฟไม่มีปลั๊ก (เวลาใช้จะใช้สายทองแดงสอดเข้าเต้ารับ) หรือไม่มีการต่อสายดิน เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุของการเกิดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุของผู้ประกอบอาชีพมากกว่าครึ่ง คือ วัตถุกระเด็นเข้าตา โดนของมีคมบาด ไฟดูด สารเคมี กระเด็นใส่ และถูกกระแทกจากของแข็ง โดยเฉพาะการบาดเจ็บในลักษณะวัตถุกระเด็นเข้าตา และสารเคมีกระเด็นใส่นั้นเกิดขึ้นเป็นประจำทุกสัปดาห์นั้นเป็นเพราะการปฏิบัติงานด้วยความเคยชิน ประมาท ซึ่งจะพบได้ในกิจกรรมการเตรียมวัตถุดิบ การตัดตามแบบ และการเคลือบเงา เพราะจะมีการตัดด้วยเลื่อยไฟฟ้า หรือเลื่อยวงเดือน การขัดที่ต้องใช้เครื่องขัดไฟฟ้า และการเคลือบเงาที่ต้องใช้น้ำยาเคลือบ และน้ำยาล้างทำความสะอาด ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน ส่วนการบาดเจ็บจากโดนของมีคมบาด และถูกกระแทกจากของแข็ง ที่มีความถี่ในการเกิดประจำทุกเดือน เป็นเพราะการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้เครื่องมือมีคม ใช้ด้วยความรวดเร็ว ใช้แรงในการกดสูงจึงระวังไม่ทัน หรือเกิดจากการตกหล่นของวัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงาน กิจกรรมเหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันทุกครั้งที่ปฏิบัติงานเช่นกัน ซึ่งอุปกรณ์ในการป้องกันการบาดเจ็บที่ต้องใช้ในงานหัตถกรรมเรือจำลอง ได้แก่ แวนตานิริภัย แวนขยาย ถูมือ หน้ากากป้องกันฝุ่นละออง และรองเท้านิรภัย เป็นต้น และจากปัญหาและสาเหตุดังกล่าว เมื่อได้นำผลการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัย มาสร้างเป็นรูปแบบการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ด้านอาชีพอนามัย และความปลอดภัย และให้ผู้ประกอบอาชีพได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติแล้วนั้นจึงสามารถนำเสนอผลของการเรียนรู้ได้ดังนี้

5.2.2.1 ด้านขั้นตอนการทำงาน

1) งานเตรียมวัสดุและงานตัดตามแบบ เจ้าของกิจการได้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานของกิจกรรมอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเศษวัสดุ และผู้ปฏิบัติงานได้จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ และตรวจเช็คให้ปลอดภัยจนพร้อมใช้งาน ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายพบว่า บางอย่างได้มีการซื้อมาใช้งาน คือ แวนตานิริภัย ปลั๊กอุดหู และถูงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันฝุ่น ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก ก็ออกมาสูบบุหรี่บ้าง ออกมาบริหารไหล่ เอว ขา คอบ้างในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมตรวจเช็คจนเรียบร้อย ก่อนเก็บเครื่องมือ

2) งานออกแบบ เจ้าของกิจการไม่สามารถเตรียมโต๊ะงานใหม่ให้เหมาะสมกับงาน ออกแบบได้เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูง จึงประยุกต์โต๊ะเก่าที่เคยใช้ให้ระดับที่เหมาะสม แทน โดยใช้เบาะรองนั่งเสริมให้ได้ระดับของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งปรุงปรุงเรื่องแสงสว่างให้เหมาะสม เมื่อผู้ปฏิบัติงานรู้สึกเมื่อยล้า ก็ออกมาสูบบุหรี่บ้าง ออกมาบริหารไหล่ เอว ขา คอบ้าง เมื่อปฏิบัติงานเสร็จแล้วก็จัดเก็บโต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์เครื่องเขียนต่างๆ อย่างเรียบร้อย

3) งานประกอบ เจ้าของกิจการได้จัดเตรียมโต๊ะงานเดิมไว้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานประกอบแล้ว ที่ปรุงปรุงเพิ่มเติมคือเรื่องแสงสว่างที่เหมาะสม ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบว่า มีการใช้ แวนตานิรภัย แวนขยาย ถุงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันฝุ่น ในขณะที่ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาสูบบุหรี่บ้างอะไรบ้าง ออกมาบริหารไหล่ เอว ขา คอบ้างในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมตรวจเช็คจนเรียบร้อย ก่อนเก็บเครื่องมือ

4) งานขัด เจ้าของกิจการได้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานของกิจกรรมอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเศษวัสดุ และผู้ปฏิบัติงานได้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ และตรวจเช็คให้ปลอดภัยจนพร้อมใช้งาน ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบว่า มีการใช้แวนตานิรภัย ถุงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันฝุ่น ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาสูบบุหรี่บ้างอะไรบ้าง ออกมาบริหารไหล่ เอว ขา คอบ้างในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมตรวจเช็คจนเรียบร้อย ก่อนเก็บเครื่องมือ

5) งานเคลือบเงา เจ้าของกิจการได้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานของกิจกรรมอย่างเป็นสัดส่วน โดยใช้พื้นที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ผู้ปฏิบัติงานได้จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย พบว่า มีการใช้ แวนตานิรภัย ถุงมือ ส่วนหน้ากากป้องกันกลิ่น ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานมีการพัก โดยการออกมาสูบบุหรี่บ้างอะไรบ้าง ออกมาบริหารไหล่ เอว ขา คอบ้างในระหว่างการทำงาน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ปฏิบัติงานได้ควรทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ พร้อมทั้งแยกทิ้งภาชนะบรรจุจากขยะทั่วไปก่อนเก็บเครื่องมือ

5.2.2.2 ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านสภาพการทำงานที่เป็นปัญหา อยู่ในเกณฑ์เป็นอันตราย หรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพนั้น ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้ประกอบอาชีพ คือ

1) กรณีแสงสว่างที่ไม่เพียงพอ ได้มีการปรับปรุงให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยการติดตั้งหลอดไฟเพิ่มเติมในบางจุด (ใช้โคมไฟชนิดปรับระดับ ตำแหน่ง และเคลื่อนย้ายได้) การเพิ่มกำลังของหลอดไฟในบางจุด ซึ่งมาตรฐานแสงสว่างของงานหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลองกำหนดไว้ที่ 300 ลักซ์ งานหัตถกรรมบ้านทรงไทยจำลองตรวจวัดได้ 351-415 ลักซ์ แสงสว่างจึงเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จึงสามารถช่วยป้องกันอาการเจ็บป่วยจากปัญหาทางสายตาในอนาคต (ปัญหาสายตาที่มีสาเหตุมาจากการเพ่งสายตามองวัตถุเป็นเวลานาน) นอกจากนี้ยังจะป้องกันอันตรายจากเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ได้อีกด้วย

2) กรณีเสียงดังเกินเกณฑ์มาตรฐาน ในกิจกรรมงานตัดตามแบบ ด้วยเสียงที่ดังนั้น มาจากการที่เครื่องจักร สัมผัสกับวัสดุจึงเป็นเรื่องยากที่จะลดเสียงให้ต่ำลงได้ และเสียงเกินมาตรฐานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นในการแก้ปัญหาได้มีการบำรุงรักษาเครื่องจักรทุกครั้งหลังการใช้งาน ก็สามารถลด

เสียงลงได้เพียงเล็กน้อยยังเกินกว่าระดับมาตรฐาน และด้วยพื้นที่การทำงานมีจำกัดไม่สามารถแก้ไขโดยการแยกพื้นที่การทำงานได้ จึงใช้การป้องกันที่ตัวบุคคลแทนโดยการใช้ปลั๊กอุดหูกับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันผลกระทบกับบุคคลในกิจกรรมอื่นๆ ในขณะที่มีการใช้เครื่องมือตัด ใส ก็จะมีส่งสัญญาณให้ผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรมอื่นๆ ได้ใส่ปลั๊กอุดหูด้วยเช่นกัน ซึ่งปลั๊กอุดหูนี้สามารถลดเสียงได้ 10-15 เดซิเบล ทำให้ปลอดภัยกับผู้ปฏิบัติงานและบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะใช้เวลาในการตัดการใส่เพียงเวลาสั้นๆ ประมาณ 1-2 ชั่วโมงเท่านั้น

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.3.1 เวลาที่ใช้ในการอบรมขั้นตอนต่างๆ การทำให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องเลือกในประเด็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำและเป็นส่วนที่มีผลกระทบต่อสุขภาพที่ผู้ประกอบอาชีพเกิดกาตระหนัก และจะต้องใช้ระยะเวลาไม่มาก ในกลุ่มอาชีพที่มีรายได้จากการทำงานมาก อัตราการเกิดอันตรายมีมากเช่นกัน ผู้ประกอบอาชีพจะไม่อยากหยุดงานโดยไม่จำเป็น สำหรับกลุ่มอาชีพที่มีงานไม่สม่ำเสมอและมีรายได้จากการทำงานไม่มากซึ่งอัตราการเกิดอันตรายมีน้อยกว่า อาจจะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มากกว่า

5.3.2 อัตราการเปลี่ยนงาน ผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรมนั้น โดยทั่วไปจะมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย บางครั้งหยุดงานหลายสัปดาห์แล้วจึงกลับมาทำใหม่ หรือหยุดยาวในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ทำสวน เทศกาลงานบุญ สงกรานต์ ปีใหม่ แต่ช่วงที่กลับเข้ามาทำใหม่หากมีงานมากก็จะรับงานไว้มากแล้วก็เร่งทำทั้งวันทั้งคืน ดังนั้นอันตรายก็จะมีสภาพหรือรูปแบบที่ไม่แน่นอน รวมทั้งคนที่มีการทำงานไม่สม่ำเสมอก็จะมองไม่ค่อยเห็นความสำคัญของอันตรายและการป้องกันอันตรายจากการทำงาน อีกทั้งการติดตามผลกระทบจากการทำงานก็ทำได้ยากด้วย

5.3.3 ผลกระทบจากการทำงานต่อสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากงานหัตถกรรมที่ประกอบกันเป็นการทำกันที่บ้านพักอาศัย ซึ่งจะมีเด็กหรือสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง รวมถึงบ้านเรือนของเพื่อนบ้านที่มักปลูกใกล้กัน มักพบปัญหาเกี่ยวกับการที่บุตรหลานของผู้ประกอบอาชีพเข้ามาเล่นในบริเวณที่ผู้ประกอบอาชีพทำงาน ซึ่งจะได้รับผลกระทบจากสารระเหยต่างๆ ที่ใช้เป็นส่วนผสมในกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการทำงาน นอกจากนั้นยังมีฝุ่นละอองขนาดเล็กจำนวนมาก ตลอดจนการที่บุตรหลานที่เข้าไปหยิบจับสิ่งของมีคม เครื่องมือไฟฟ้าถูกไฟดูด การถูกทับด้วยของที่สูงจนเกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง จึงควรให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวด้วยเป็นสำคัญ

5.3.4 การสร้างหลักประกันสุขภาพ ในการดูแลสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรม เมื่อเกิดการเจ็บป่วยหรือมีปัญหาสุขภาพและอุบัติเหตุเล็กๆ น้อยๆ จากการทำงาน ก็จะปล่อยให้หายเองก่อนเมื่อมีอาการรุนแรงขึ้นก็จะรักษาด้วยตนเองโดยการไปซื้อยาจากร้านขายยาโดยเภสัชกรรม และเมื่ออาการเริ่มแยที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติถึงตัดสินใจไปหาบุคลากรทางการแพทย์ โดยให้เหตุผลที่ว่าไปพบแพทย์แล้วจะเสียเวลาทำงาน ต้องใช้เวลาทั้งวันต้องรับผิดชอบดูแลค่าใช้จ่ายภายในบ้านขาด ในการ

รักษาตนเองก่อนพบแพทย์ค่าใช้จ่ายในการรักษาการเจ็บป่วยนั้นจึงเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเอง หรือฝ่ายผู้ประกอบการออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมดหรือบางส่วน ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรสร้างหลักประกันสุขภาพให้กับผู้ปฏิบัติงาน โดยอาจซื้อบัตรประกันสุขภาพหรือบัตรประกันภัยแบบกลุ่ม ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายต่อหัวไม่สูงแต่สามารถคุ้มครองเรื่องการรักษาสุขภาพจากการเจ็บป่วยหรือการรักษาพยาบาลในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินได้อย่างคุ้มค่า